

Ministerie van LNV-Directie Landbouw
t.a.v. Ir. C.A.C.J. Oomen
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu

Geachte heer Oomen,

Op uw verzoek (conceptbrief, per email ontvangen op 7 december 2006 van uw medewerker drs. M. van Rietschoten) heeft de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) de Werkgroep Onderbouwing Gebruiksnormen (WOG) gevraagd om adviezen voor te bereiden over "*een andere methode om de aanvraag van de volgende derogatie voor de periode van 2010-2013 te onderbouwen*". In uw adviesaanvraag verwijst u naar een notitie van het LEI (Voorstel voor alternatieve invulling van de LMM-Referentie Monitor) ter nadere aanduiding van die andere methode. Tevens geeft u in de adviesaanvraag aan: "*Als het eventueel mogelijk is om de gevolgen op de milieukwaliteit van derogatie in te kunnen schatten zonder referentiegroep behoort dat ook tot de mogelijkheden. De opdracht is dus niet gericht op een andere invulling van de Referentie Monitor, maar op de vraag hoe kunnen de milieugevolgen van de derogatie in kaart gebracht worden*".

De werkgroep heeft op 21 december 2006 haar advies aan de Commissie uitgebracht (zie bijlage), De Commissie deelt de zienswijze en conclusies van de werkgroep en neemt haar adviezen daarom integraal over.

Voor het in beeld brengen van de milieugevolgen van de derogatie van de Nitraatrichtlijn, dient de Referentie Monitor (RM) bij te dragen aan de beantwoording van twee vragen, namelijk

(i) is het risico op uitspoeling van stikstof naar het grondwater groter bij toediening van relatief veel stikstof uit dierlijke mest (170 tot 250 kg per ha per jaar) dan bij toediening van relatief weinig stikstof uit dierlijke mest (<170 kg per ha per jaar), bij een gelijke toediening van werkzame stikstof?

(ii) hebben andere factoren dan de toediening van stikstof via dierlijke mest en/of kunstmest geleid tot veranderingen in het nitraatgehalte van het grondwater.

Deze twee vragen kunnen niet eenvoudig met dezelfde groep referentiebedrijven worden beantwoord, omdat vraag (i) vereist dat zowel de derogatiebedrijven als de referentiebedrijven stikstof toedienen tot aan de gebruiksnorm voor werkzame stikstof, terwijl voor vraag (ii) vereist is dat de referentiebedrijven (fors) minder stikstof toedienen dan de derogatiebedrijven. Daarom adviseert de Commissie om twee groepen referentiebedrijven te selecteren, opdat voornoemde twee vragen adequaat kunnen worden beantwoord en de milieugevolgen van de derogatie op een wetenschappelijke juiste wijze in beeld kunnen worden gebracht.

DATUM
4 januari 2007

ONDERWERP
**Advies 'Referentiemonitor
onderbouwing derogatie'**

BIJLAGE(N)
1

BEHANDELD DOOR
Prof.dr.ir. O. Oenema

DOORKIESNUMMER
(0317) 48 64 83

E-MAIL
oene.oenema@wur.nl

**WOT Natuur & Milieu
Postbus 47
6700 AA Wageningen**

BEZOEKADRES
**Gebouwnummer 100
Droevendaalsesteeg 3
6708 PB Wageningen**

TELEFOON
(0317) 47 78 44

FAX
(0317) 42 49 88

KVK
09098104 centraal Gelderland

INTERNET
www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

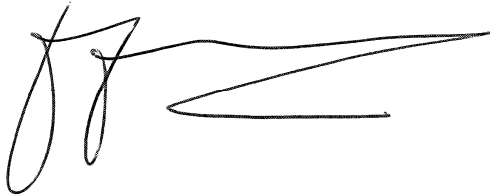
Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu voert haar wettelijke onderzoekstaken uit binnen Stichting DLO van Wageningen UR. De betrouwbare en onafhankelijke uitvoering van deze taken wordt gewaarborgd door het WOT-statuut.

Het is van belang dat de grondsoort en grondwatertrap van de derogatiebedrijven en referentiebedrijven gelijk zijn, omdat deze factoren de uitspoeling van nitraat sterk beïnvloeden. Idealiter moeten de referentiebedrijven en de derogatiebedrijven dus enkel verschillen in de toediening van stikstof via dierlijke mest en kunstmest. Omdat het vinden van bedrijven die voldoen aan voornoemde criteria niet eenvoudig zal zijn, adviseert de Commissie om (i) in overleg de toediening van dierlijke mest en kunstmest op de bedrijven aan te passen, opdat voldaan wordt aan de gewenste criteria voor de referentiebedrijven, en (ii) ook proefvelden aan te leggen, waar onder gecontroleerde omstandigheden het risico op uitspoeling van stikstof uit dierlijke mest en kunstmest kan worden bepaald. Bepaling van de nitraatuitspoeling op proefvelden, bijvoorbeeld op derogatiebedrijven en/of referentiebedrijven, parallel aan de studie op bedrijfsniveau op derogatiebedrijven en referentiebedrijven, is effectief en efficiënt.

De Commissie adviseert om ex-ante het aantal en de opzet van de Derogatiemonitor en Referentiemonitor te laten reviewen door een panel waarin ook statistische expertise is vertegenwoordigd. Dat geldt ook voor de proefvelden.

Tenslotte adviseert de Commissie om de Derogatiemonitor en de Referentiemonitor niet te beperken tot de zand- en lössgronden, maar ook bedrijven op kleigronden er bij te betrekken. De uitspoeling van stikstof naar het oppervlaktewater op kleigrond is relatief hoog en het is niet uitgesloten dat de Europese Commissie hierover in de toekomst vragen gaat stellen. Uitbreiding van de Derogatiemonitor en Referentiemonitor naar kleigronden anticipeert daarop.

Met de meeste hoogachting,
Commissie van Deskundigen Meststoffenwet

Prof. dr. ir. O. Oenema
Voorzitter

WOT Natuur & Milieu

DATUM
4 januari 2007

PAGINA
2 van 2